

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Test 20

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

a. A megszólaltatott életérzés, léthelyzet 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. A magány, a csalódás, a szerelemre emlékezés, a hiány, a veszteség életérzése, az alkotás léthelyzete: I. cím - szöveg összefüggésében stb.),
értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. Természeti képek szerepe 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Kert-motívum: az illat konkrét és szimbolikus-metaforikus jelentéshálója a versben I. virágok illata idézi fel a kedves emlékét; „szív illatzacskó”, „lelkem illatház”; az érzéki hatás szecessziós felfokozottsága I. „ezer” számnév, „ezerjő” jelzője; a kedves hiányának felerősödése; a természet és emberi érzések párhuzama, a hervadást, a reményvesztettséget az egész világra kiterjeszti stb.),
értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. A zeneiséget biztosító eszközök 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Alliterációk, félrímek sokasága, szótóisméltlések/figura etimologica játéka: „Napos napot napok napolnak” - önreflektív, önsajnálatot ironizáló hang megszólaltatása; az utolsó szakasz komplex képalkotása: konkrét/elvont, külső/belső zene; oximoron: „a Csönd hegedül;” Csönd – cigány azonosítása: a költői szerepkört is felidézi, a hegedű, a vonó, a dal mint költészettoposz stb.),
értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. Stílusirányzatok 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont
(pl. Szimbolikus-szecessziós sajátosságok: I. jelzőhalmazozás, áthajló sorok, indázó mondatok, az érzéki hatások felfokozottsága; a Csönd szimbolikus jelentései, a belsőben megszólaló zene, a fájdalmat, a magányt megszólaltató hang, dal, költészet sokfélesége, örök keserve stb.),

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă Test 20
Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Barem de evaluare și notare

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 5 pont

Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás 5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz fogalmazása a következő információk alapján: *eddig ismeretlen szibériai népcsoportot fedezett fel egy nemzetközi kutatócsoport egy északkelet-szibériai régészeti helyszínen. [...] A janai orrszarvútülök-helyszín (RHS) néven emlegetett régészeti lelőhelyet 2001-ben fedezték fel. Az ásatásról már több mint 2500 lelet, állati csont és az emberi jelenlétre utaló kőszerszám került elő.*

6 pont

b. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz fogalmazása a következő információk alapján: *Az analízis közeli genetikai rokonságot mutatott ki az őslakos amerikaiakkal. [...] A csoport felfedezése nemcsak a Szibéria északi részét benépesítő emberekről, hanem az emberi történelem vándorlásairól alkotott képet is megváltoztatja – fűzte hozzá. [...] Figyelemre méltó, hogy az ősi észak-szibériaiak közelebbi rokonságban álltak az európaiakkal, mint az ázsiaiakkal, és úgy tűnik, az európaiak és az ázsiaiak szétválását követően azonnal elvándoroltak Eurázsia nyugati részéről.*

6 pont

c. Minden helyes megoldás 1 pontot ér. Pl. kiejtés szerinti írásmód: ásatás, északi; szóelemző írásmód: fedezték, megváltoztatja; hagyományos írásmód: helyszín, amelyben

3 pont

d. Témához való igazodás

5 pont

A beszámoló követelményeinek betartása

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

a. a választott alkotás műfajának jellemzői

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Mikes*: műfajötvözet: irodalmi, fikatív-misszilis levél, napló, egzotikus keleti útirajz, emlékirat, anekdota elemei; elbeszélő és tudományos témákat is felölelhet; énelbeszélés, önkifejező, önmegértő szándék; E/1. személyű megszólalásmód, a szövegegységek a magány metaforái: a levél a távolság áthidalása, a jelen nem lévő, gyakran homályos körvonalú, kitalált másik megszólítása, hitelesítése: P. E. grófnő alakja; társalgó hangnem, elmélkedő jelleg; a levél önjellemezése; kezdő- és záróformulák eredetisége, mikesi stílusa;

Kármán: napló-, levélregény: narrációs sémája a naplóbejegyzések, illetve a levelek sora, amely eleve feltételezi az egyes szám első személyű megszólalást, melyet három kitalált elbeszélői szöveg vezet be; rövid, prózában írott szövegek egymásutánisága, a történetmondás ismételt megszokad; az írás aktuusa egyfajta ürügy az önmegteremtésre, az érzelmek és a gondolatok kimondására; a naplóbejegyzés pedig az abszolút egyedüllét nyelvi leképezése; énelbeszélés, személyes, vallomásos közlésformák, az elbeszélés elsősorban az önmegértést és az önmegteremtést, nem pedig egy fordultatos eseménysor elbeszélését stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. a mű stílusirányzata

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Mikes*: stílusában a rokokó sajátosságaira ismerünk: könnyed, társalgó, csevegő, helyenként évődő, csipkelődő hangvétel, a játékos humor, elegáns mértéktartás, a túlzások kerülése méretben és szenvedélyben, a kicsinek, meghittnek, bensőségesnek előtérbe helyezése; finom részletgazdagság az ábrázolásban, az elmúltot megragadó pillanatkép; előadásmódja az élőbeszédhez közelít; az erdélyi köznyelv ízes fordulatait, kifejezéseit használja: pl. „Úgy szeretem édes néném, mint a káposztát;” témáinak gazdagsága: a hétköznapi apró pillanatait részletezi, minden érdekli; az élet örömeit élvezni tudó ember jókedve árad leveleiből; anekdotikus előadásmód, szórakoztatás és hasznosság elve;

Kármán: szentimentalista mű: Fanni önismeret- és szeretethiányát, szerelemre lobbanását és szerelme beteljesületlensége miatt bekövetkező halálát tematizálja; Fanni személyiségének belső világa, lélekállapotának közvetlen ábrázolása; hiány és vágyódás; természet és lelkiállapot párhuzama, ellentéte; menekülés az ellenséges társadalom elől, tehetetlenség, földi szerelem, élmény rövidege; túlérzékenység; tökéletes boldogság a halál utáni létben teljesedhet ki, halálvágy, melankólia stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. szerkezeti sajátosságok

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Mikes*: 207 levél, fő rendező elve a levelek kronológiája: 1717 – 1758; hangulati és témaváltás Rákóczi halála után; levélszerkezet: kezdő- és záróformula, keltezés; három típusú szerkezet: térbeli, időrendre épülő, képzetársításos; I. 37. levél – térbeli rendre épülő szerkezet: az emigrációban élők napirendjéről és ritka szórakozási lehetőségeiről tudósít; szerkezete világos és jól tagolt: távolról közelít a tulajdonképpeni témához; első mondata személyes reflexió; bevezetés: Rodostó fekvése, a vidék éghajlata, a szőlő- és kertművelés; a város jellegzetes építésmódja, lakosainak, szokásaiknak, valamint a környék közbiztonságának bemutatása; a leírás pontos és aprólékos megfigyeléseken alapul; gyakran kapcsolódnak hozzá összehasonlító vagy értékelő jellegű személyes, esetenként humoros megjegyzések, az útleírás műfajával is rokonságot tartó első rész hitelesen mutatja be a bujdosók tágabb környezetét; ezt követi a levél tulajdonképpeni fő témája, a Rodostóban élő magyarok napirendjének és időtöltésének leírása: a levélíró némi távolságtartással szól a fejedelem házána „klastromi szigorúságú” rendjéről, egyhangúságáról; de azt is szükségesnek tartja nyomatékosítani, hogy „hivatalának” mindenkor kötelességtudóan igyekszik eleget tenni; az emigrációban élők mindennapjainak egyhangúságát, a társasági élet szűkös lehetőségeit mutatja be a levél negyedik bekezdése, a befejezés a fontosabb témákat összegzi, a záradék néhány utóirat jellegű megjegyzést közöl, és a levél kommunikációs helyzetének megfelelően a címzettől való búcsúzást tartalmaz; mikesi búcsúformulák eredetisége, váratlan fordulata, témához való kapcsolása;

Kármán: az első személyű megszólalást három kitalált elbeszélői szólam vezeti be: egy szerkesztői előszó, ami Fanni hagyatékának „az Uránia szerkesztőihez kerülésének körülményeiről” tudósít; egy, a Fanni életsorsát külső nézőpontból összegző bevezetés; és egy, a hagyatékra reflektáló, személyes hangú szöveg, Fanni szerelmesének, T-ai Józsinak a szólama; ezt követi a Napi jegyzések és levelek című fő rész, ami Fanni naplójegyzeteit és leveleit tartalmazza; az olvasó már a bevezető szövegekből megismeri a hősnő – külső – élettörténetét, így a napi jegyzésekből és levelekből kibontható eseménysor valójában elveszti jelentőségét: a hangsúly Fanni személyiségének belső világára helyeződik; bevezető, a hiány alaphelyzete: Fanni magánya, kertbe vonulása, önismeret hiánya – fordulópont: L.-né barátsága, a szerelem intellektuális felfedezése; T.-ai Józsival való találkozása: a szerelem tapasztalati síkon való megismerése, önelemzés motívuma; tetőpont: az elválás helyzete – befejezés: Fanni halála;

időszerkezet: ciklikusság, évszaktoposz és lelki világ párhuzama, ellentéte: a regény természet tavaszi-kora nyári képeivel indul, tél: a hősnő sorvadása, újjáéledő természet, Fanni haldoklása stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszára 1 pont.

d. az árvaság léthelyzete

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont
(pl. *Mikes*: II. Rákóczi Ferenc alakja, értékrendje – I. 37., 88.; halála – I. 112. levél – értékvesztés, az árvaság metaforikus léthelyzete, a száműzöttek létállapota – a bujdosók elvesztették fejedelmüket, hazájukat, otthontalannak, idegennek érzik magukat azon a földön, ahol már hosszú ideje kénytelenek élni; metaforikus ábrázolásmód: húsvéti ünnepkör: mennyei atya és a földi atya párhuzama: Jézus és Rákóczi halála mint a krisztusi megváltást és mártíromságot felidéző sorsa; e létállapotban a bujdosás és az árvaság a földi léte általában értelmezhető minőséggé válik; a levél első bekezdésének középső része halotti beszédként is olvasható, nyelvi fordulatai, mondatszerkezetei a halotti prédikációk és imák beszédmódját I. „Hullassuk bővséggel könyveinket”; „szenvetései után a mennyei lakodalomban vitte” és jellegzetes gondolatalkatait I. párhuzam, ellentét, ismétlés idézik;

Kármán: Fanni árvasága – anyja, bátyja halála – összekapcsolódik szeretet-, társ- és önismerethiányával; ugyanakkor másságának jele, a magány léthelyzete: vállalt és mégis gyötrő számára; a másikkal szembeni tartózkodás lehetetlensége, a befelé fordulás szükségessége mint szentimentalista ember jellemzője; apja ridegsége, mostohaanyja, testvérei eltérő értékrendje: külső/anyagi értékek – belső/érzelmi világ értékei, felszínes gondolkodásmód – mély érzések átélése; fecsegés mint a megértés akadálya – hallgatás értelemteremtő ereje; pletyka, értékítélet – őszinte érzelmek; L.-né barátsága fordulópont sorsában, anyaszerep betöltése I. szerelemről való tanítása, a társaságba való visszatérés ösztönzése, levelezése: Fanni odafordul egy másik szubjektumhoz, ám ez csak egy látszólagos nyílás, valójában önmegértésre törekvés; T.-aival való megismerkedése, a szerelem intenzív megélése felerősíti másságát, az eszményi boldogságra vágyik, s csalódnia kell; halála a transzcendens lét boldogsága, szeretteivel való találkozás lehetősége stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszára 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet a válaszára 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.